

ZNANSTVENI SKUP „POVIJEST MEDICINE I ZDRAVSTVENE ZAŠTITE U ISTRI“

Rijetki su radovi koji govore o povijesti medicine u Istri. Oni su uglavnom raspršeni po stručnim medicinskim časopisima, često i starijeg datuma, i kao takvi teško dostupni i samim zdravstvenim radnicima, a da o drugim zainteresiranima i ne govorimo.

Znanstveni skup pod nazivom „Povijest medicine i zdravstvene zaštite u Istri“ koji je održan u Pazinu, 16.12. 1983. god., u Spomen-domu sjedinjenja i slobode, učinio je mnogo da se ta praznina barem donekle ispuni. Što je možda još značajnije, on je bio i poticaj da se rad na tome području nastavi, da taj skup ne bude samo sporadična pojava nakon koje će opet uslijediti zatišje.

Povod za održavanje skupa bila je 30-a obljetnica početka rada Doma zdravlja u Pazinu i 25-a obljetnica osnivanja Historijskog arhiva Istre u Pazinu, koji su bili, zajedno sa Sekcijom za povijest medicine Zbora liječnika Hrvatske, Pula i organizatori. Namjera je bila da se ovim skupom obilježi i 40-a obljetnica povijesnih odluka o sjedinjenju Istre, Rijeke, Zadra i dijela jadranskih otoka i Slovenskog primorja Jugoslaviji, 40-a obljetnica ZAVNOH-a i II-og zasjedanja AVNOJ-a i 1000-a obljetnica prvog spominjanja grada Pazina.

Saopćenja su bila grupirana u četiri tematske cjeline. U prvoj je bilo riječi o primarnoj zdravstvenoj zaštiti, druga je obuhvatila pojedine teme iz povijesti medicine i zdravstvene i socijalne zaštite, treća se sastojala od izvještaja o arhivskoj građi kao izvoru za povijest medicine u arhivima Hrvatske, a četvrta je imala za predmet medicinu u narodnim običajima i vjerovanjima.

O primarnoj zdravstvenoj zaštiti najprije je govorio *Ante Bartolić* u saopćenju: „Od zdravstvene službe do primarne zdravstvene zaštite u općini Pazin“. Slijedili su radovi: *Marijan Capar — Ante Bartolić*: „Razvoj zdravstvene zaštite dojenčadi i male djece u općini Pazin“; *Petar Cukon*: „Tuberkuloza na području općine Pazin“; *Dino Lovrinić*: „Pregled mortaliteta na području općine Pazin prema evidenciji mrtvozornika 1972-1983“; *Josip Ladavac — Dino Lovrinić*: „Analiza morbiditeta i podudarnosti dijagnoza bolesnika s područja općine Pazin liječenih i umrlih u Medicinskom centru u Puli: 1978-1981“.

U drugom tematskom dijelu izneseno je više tema iz povijesti medicine u Istri: *Anka Cukon-Grakalić*: „Zdravstvo u Istri i Pazinštini za vrijeme NOB-a“; *Ivan Erceg*: „Struktura stanovništva i njegova zdravstvena zaštita potkraj 18. i početkom 19. stoljeća u Istri“; *Vilim Tonković — Ante Bartolić*: „Konture epidemiološke situacije u Istri 19. st.“; *Miroslav Bertoša*: „Glad i pjegavac u Pazinštini godine 1817“; *Lucijan Mohorović — Jakov Jelinčić*: „Epidemija kolere u Rijeci i Istri i mjere za njezino suzbijanje 1855. godine“; *Jakov Jelinčić*: „Epidemije zaraznih bolesti u Pazinu prema podacima iz knjiga umrlih: 1784-1863“; *Vjekoslav Štoković*: „Elementi socijalne

politike u djelovanju pazinskih bratovština“; *Mladen Milohanić*: „Dr. Juraj Dobrila za zdravstveno-sociološko podizanje naroda: 2.pol. 19.st.“; *Ivan Rudelić — Zvonimir Maretić*: „Zdravstvene i socijalne prilike u Istri iz glagoljskih grafita“; *Zvonimir Maretić — Ivan Rudelić*: „Ples mrtvaca iz Berma — odraz zdravstvenih i drugih prilika onog doba“.

O dokumentima za povijest medicine i zdravstva u Istri bilo je riječi u slijedećim radovima: *Dražen Vlahov*: „Izvori za povijest civilnog zdravstva u NOP-u Istre“; *Martin Modrušan*: „Izvori za povijest zdravstva u fondovima zagrebačkih arhiva“; *Antun Giron*: „Dokumenti o zdravstvu Istre u fondu Istarski sabor“; *Ivan Grah*: „Arhivske vijesti iz crkvenih fondova o zdravstvu u Pazinskom kraju“; *Antun Brajković - Severino Korlević*: „Prilozi za povijest zdravstva na Pazinštini 1869-1908“; *Ante Bartolić — Dražen Vlahov*: „Jedan dokument iz 1900. godine o javnoj higijeni u općini Pazin“.

U posljednjem tematskom bloku čuli smo još slijedeća izlaganja: *Josip Miličević*: „Briga za zdravlje u narodnim običajima i vjerovanjima“; *Just Ivetac — Ante Bartolić*: „Kočari u pučkoj medicini srednje Istre“; *Romano Božac — Anđelko Pucić*: „Gljive u ishrani i narodni običaji u zaštiti od trovanja u Istri“.

U pauzi skupa sudionike je primio i pozdravio Bogdan Medančić, član predsjedništva Skupštine općine Pazin, a na kraju, gosti su posjetili izložbu „*Izvori za povijest Pazinštine*“ koja je bila postavljena u Historijskom arhivu.

Znanstveni simpozij „Povijest medicine i zdravstvene zaštite u Istri“ značio je ne samo pokušaj da se učini doprinos znanosti o povijesti medicine, nego da se ona i popularizira, dakle približi i onima koji se ne bave izravno medicinskom znanosti. To se je očitivalo ne samo u izboru sudionika (osim liječnika i povjesničara, arhivisti, etnolozi i publicisti), nego i u sastavu posjetitelja koji su s velikim zanimanjem pratili izlaganja.

Može se reći da je ovaj skup naišao na odjek i da je već samim tim, a ne samo visokom kvalitetom radova, opravdao svoje postojanje. Ako se još uzme u obzir da je to prvo savjetovanje takve vrste u Istri, dakle u neku ruku pionirski posao, onda stvarno svi oni koji su sudjelovali u njegovoj organizaciji i radu mogu biti zadovoljni.

S obzirom na zavidnu kvalitetu priloga, a i s obzirom na već spomenuti nedostatak publikacija iz tog područja, pozdravljeno je obećanje organizatora da će se u toku 1984. god. radovi sa ovog simpozija pojaviti u štampi. Time će, nadamo se, biti ublažena činjenica što je, iz financijskih razloga, simpozij trajao svega jedan dan, pa su referenti bili u vremenskom „tjesnacu“ zbog čega su morali kratiti svoja izlaganja, a sve skupa je bilo možda prenaporno i za sudionike i za slušatelje. Vjerujemo da će drugom prilikom okolnosti biti povoljnije.

Jedan od značajnih zaključaka bio je da će se savjetovanja o povijesti medicine ubuduće održavati svake treće godine. Idući put, dakle, neće biti potrebna još jedna obljetnica, prigoda. Garancija za to je dobra suradnja Sekcije za povijest medicine Zbora liječnika Hrvatske, Pula i Historijskog arhiva Pazin koja se potvrdila i ranije, u pripremi izložbe „*Medicina u Istri kroz vjekove*“, priređene 1982. god.

Već na ovom prvom skupu mogla se je uočiti širina problematike i bogatstvo tema, a jasno se pokazalo koliko je ta problematika usko povezana s drugim područjima života na ovom tlu kroz povijest: ekonomskim, sociološkim, političkim, kulturnim, i da se, shodno tome, ona i u proučavanju moraju prožimati. Ta će spoznaja možda pridonijeti da se u historiografiji Istre povijest medicine više ne tretira kao sporedna.

Mladenka Hammer